

Eiropas Sociālā fonda projekts "Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai"
Projekta Nr. 8.3.4.0/16/I/001

SAM: 8.3.2. Palielināt atbalstu vispārējās izglītības iestādēm izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai.

SAM atskaite par 2019./2020.m.g. 2.semestri

Dagdas vidusskolā

Jauno ķīmiku nodarbības zinātkāriem bērniem ķīmijā un dabaszinībās" 6.–9.klašu skolēniem

Dagdas vidusskolas 6.-9.klašu skolēni sāka aktīvi darboties projektā "SAM832 Mācību saturs: STEM un vides joma" arī sākoties 2. mācību semestrim.

6. klases skolēni I. semestrī bija vairāk vērotāji, un tad notika redzētā vērtējums, analīze, tad 2. semestrī sāka darboties patstāvīgi. Skolēni sadalījās nelielās grupiņās pa divi vai trīs un uzsāka nelielus pētnieciskos darbiņus. Darbiņiem tika piedāvātas dažādas tēmas. Katra skolēnu grupiņa izvēlējās sev patīkamu tēmu. Piemēram: Kā mainās ūdens temperatūra, šķīstot vārāmajam sālim? Vai ūdens temperatūra ietekmē cukura šķīdību? Cukura daudzuma noteikšana augļos. Temperatūras ietekme piena saskābšanas procesā un citas tēmas. Janvārī skolotāja vadībā skolēnu grupiņas izstrādāja izvēlētajām tēmām teorētiskos pamatojumus, meklēja literatūrā atbildes uz nepieciešamajiem jautājumiem, veidoja atbilstošus aprakstus.

Savukārt februārī dažas grupiņas sāka strādāt praktiski pie savām tēmām. Piemēram, grupiņa, kura strādāja „Kā mainās ūdens temperatūra, šķīstot vārāmajam sālim?” praktisko daļu izstrādāja ļoti labi. Eksperimentu atkārtotot divas reizes, kas deva iespēju iegūtos datus salīdzināt. Citām grupiņām darbs veicās lēnāk, kas ieilga marta mēnesī.

Varēja redzēt, ka patstāvīga darbošanās skolēnus piesaista, aizrauj. Tas arī liek viņiem salīdzināt, analizēt, izvērtēt, atbildot uz dažāda veida izvērītajiem jautājumiem, apskatot tēmas teorētiskos pamatojumus. Praktisko darbu laikā skolēniem veidojas lielākas iemaņas strādāt grupās, darboties pareizi ar ķīmiskām vielām un piederumiem, rodas drosmē un pārliecība par gūtajām zināšanām un to pielietojumu praktiski.

Diemžēl darbiņi palika nepabeigti, sakarā ar izveidojušos situāciju pasaulē un valstī.

Savukārt 9. klašu grupa 2. semestra laikā izteica vēlmi apskatīt interesantus un aizraujošus eksperimentus. Katru nodarbību tika izvēlēts kāds viens vai divi eksperimenti. Eksperimentus demonstrēja skolotājs, vecāko klašu skolēni, vienkāršākos veica paši skolēni. Pēc katra eksperimenta vērošanas notika analīze un izvērtēšana, kas veicina skolēnu izpratnes veidošanos par ķīmiskajiem procesiem, eksperimenta pielietojumu, nozīmi, drošības tehnikas ievērošanu un praktisko darbību.

Dažas nodarbību stundas bija veltītas arī teorētiskiem jautājumiem.

Izvērtējot gada darbu, var redzēt, ka lielākai daļai skolēnu tas patīk, aizrauj un rosina darboties, meklēt risinājumu un atbildes uz daudziem neskaidriem jautājumiem. Varētu domāt, ka tādu skolēnu nākotne varētu būt saistīta ar dabaszinātņu profesijām vai

saistītām ar tām. Ir arī neliela daļa skolēnu, kuriem patīk vērot vai praktiski darboties, bet tiem nepatīk izvērtēt redzēto, veicot analīzi, secinājumus.

Kopumā tāda veida nodarbības ir vērtīgas, jo padziļina skolēnu zināšanas ķīmijā, veicina praktiskās iemaņas, drosmi patstāvīgi strādāt, pētīt, risināt problēmas. Un, manuprāt, veido skolēna karjeras attīstību.

Ķīmijas skolotāja: Ausma Grizāne

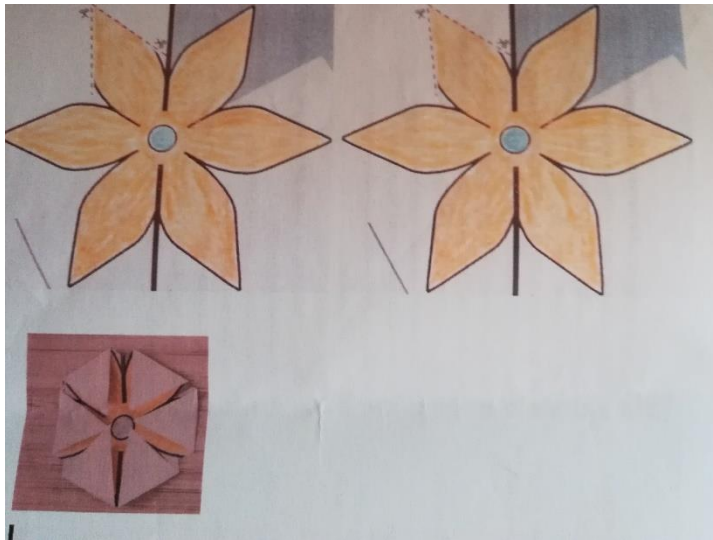
"Prātnieku laboratorija zinātkāriem bērniem dabaszinībās" bioloģijā 7.-9. klasēm

Eksperimentālo un pētniecisko prasmju pilnveidošana caur praktisko darbību ir realizēti caur tematiem:

- Praktiskais eksperiments – turpinās novērojumi avokado audzēšanā. Balstoties uz ieinteresētību, ir izmēģināts audzēt arī citus eksotiskos augus. No mango iegūtais kauliņš tika 2 nedēļas izmērcēts ūdenī un izstādīts, veiksmīgi izdīdzis un diezgan strauji aug. Tika iesētas mandarīnu sēklas, sadīga 60%, augšana notiek lēni.
- Tika ieplānots iestudēt zinātnisko teātri (iestudējums, kas balstās uz saistošiem dabaszinību eksperimentiem; mērķauditorija sākumskola) – ir sižeta ideja (ar un par ūdeni saistītie eksperimenti) un sākts darbs pie eksperimentu piemeklēšanas un pielāgošanas reālajiem apstākļiem. Eksperimentu izvēles kritēriji: ātri realizējami, saistoši un interesanti, droši, vēlams tādi, kur varētu iesaistīt darbībā arī auditoriju. Ir izmēģināti vairāki atrastie eksperimenti – uz doto brīdi ir atlasīti un atzīti par derīgiem eksperimenti "Vāka vietā binte!", "Papīra ziedu atvēršanās", toties eksperiments par ūdens virzīšanos uz augšu neizdevās un gaidītais rezultāts netika iegūts.

Pirms ārkārtas situācijas notika aktīva eksperimentu meklēšana un scenārija izstrāde.

Bioloģijas skolotāja: Anna Krilova

Tehnoloģiju gads. Pulciņš "Programmēšanas skola".

2.semestrī turpinājās "Programmēšanas skolas" nodarbības 3. un 4. klašu skolēniem. Skolēni pilnveidoja savas prasmes vienkāršu programmu veidošanā, tā 4.klase, strādājot darba grupās, izstrādāja animācijas projektu "Time capsule TOYS", kur tika veidots animācijas sižets par to, kā bija kādreiz un kā ir pašlaik. Veidojot noteiktu stāstu, nodrošināja dažādu "gariņu" ievietošanu programmā, to tērpu maiņu, veidoja dialogus, mainīja skatuves fonus atbilstoši sižetam.

<https://scratch.mit.edu/projects/366882813>

<https://scratch.mit.edu/projects/367796217>

3.klase strādāja pie programmas "Ūdens piliena ceļojums". Izejot pakāpes no vienkāršā līdz sarežģītākajam, tapa oriģinālas animācijas, ko savstarpēji skolēni labprāt novērtēja. Par pamatu tika ņemta sagatave ar pilieniem un fonu. Skolēni programmēja pilienu kustību, paredzot arī skatuvi nomaiņu (kosmos => debesis => ūdens). Tika izmēģināts arī zīmēt savu "gariņu" – pilienu un veidot tam arī savu programmu.

<https://scratch.mit.edu/projects/366031960>

Pēc pamatprasmju nostiprināšanas, skolēni sāka apgūt ciklu iekļaušanu programmās.

<https://scratch.mit.edu/projects/364011414>

5.a, 5.b., 6.a un 6.b klases Tehnoloģiju gada ietvaros apmeklēja digitālo aktivitāšu centru Latgales centrālajā bibliotēkā Daugavpilī.

Skolēni bija patīkami pārsteigti par piedāvātajām iespējām, tāpēc nepacietība jutās jau iepazīšanās ekskursijas laikā, jo ļoti gribējās visu izmēģināt pašiem.

Visaugstāko vērtējumu guva virtuālais ceļojums ar velosipēdu, jo "es varēju izceļot pa Daugavpili, Utenu, Preiļiem un Zarasaju, redzēt pilis, muižas un citas vēsturiskas vietas" (Kamila). Pie velosipēda vienmēr bija rinda, jo katram gribējās izmēģināt.

Kā otro interesantāko aktivitāti skolēni novērtēja virtuālās realitātes brilles, "es pat nezināju, ka Daugavpilī ir tik daudz skaistu vietu, parku. Viss notika tik reāli, jo gāja cilvēki, zaļoja koki. Man ļoti sagribējās atrast šīs vietas dzīvē!" (Paula).

Uzmanību piesaistīja burvju paklājs, kur varēja izvēlēties dažādas spēles, vispieprasītākais bija futbols – “bumbu redzi, pa to sper, bet nejūti, taču redzi, ka bumba ripo...” (Katrīna).

Atbildēt uz viktorīnas jautājumiem ar savām kustībām, paspēlēt Xbox, pašķirstīt enciklopēdijas, uzspēlēt kādu galda spēli – katrs varēja atrast sev nodarbošanos pēc savām interesēm. “Man noteikti uz šejieni ir jāatbrauc ar ģimeni” – tā teica Evelīna. Mārtiņš papildināja: “Mēs labi pavadījām laiku kopā ar draugiem!”.

Informātikas skolotāja: Anna Krilova

"Jauno talantu radošuma akadēmijas nodarbības sākumskolā 1.-4.klašu skolēniem"

2. semestrī tika plānoti vairāki pasākumi - Lieldienu zaļa grozs, mācību gada beigās - Balonu svētki, jau janvārī sākām tiem gatavoties, bet sakarā ar pandēmiju darbu nepabeidzām. Februārī skolēniem tika mācīta skatuves māksla, skatuves runas konkursā iegūts 1.pakāpes diploms, ansamblis konkursā arī ieguva 1.pakāpes diplomu. Prasmes matemātikā pilnveidoja viens skolēns. Pozitīvs ieguvums- skolēniem patīk darboties un tie ir gandarīti par savu darbu.

Sākumskolas skolotāja: Lidija Kartenko

"Jaunie dabas pētnieki" 5. – 9. klašu skolēniem

2.semestrī tika turpināts aktīvs darbs Valsts izglītības satura centra un "Zaļā josta" rīkotajā izaicinājumā "Atkritumiem nē!". Dalībniekiem bija jāveic uzdevumi 4 posmos:

1. **Izpētīju.** Skolēni pētīja iepakojumus savās mājāsaimniecībās, noskaidroja iepakojuma veidus, tilpumu, izmantoto materiālu, tā sastāvu, pārstrādes iespējas, sadalīšanās ilgumu un ietekmi uz vidi. Bija jāuzskaita nedēļas laikā atkritumos izmestā iepakojuma daudzums, jāapkopo iegūto informāciju un jāizdara secinājumi.

2. **Apdomāju.** Dalībnieki veidoja individuālos plānus, kādus atkritumus iespējams samazināt, mainot iepirkšanās paradumus. Apsprieda plānus ģimenē, grupā ar komandas biedriem un skolotāju.

3. **Izmēģināju.** Skolēni izmēģina izstrādātos plānus ieviest dzīvē vismaz 1 mēnesi. Veica korekcijas. Apkopoja rezultātus, fiksēja pārmaiņas, analizēja problēmas un grūtības, ar kurām saskārās. Apsprieda rezultātus ar komandas biedriem un skolotāju. Visi apkopotie dati tika ievadīti "Zaļās jostas" tīmekļa vietnē.

4. **Iesakū.** Komanda kopīgi sagatavoja ieteikumus, rekomendācijas citiem - kā rīkoties, lai samazinātu vai pavisam atteiktos no iepakojuma atkritumu radīšanas, tādējādi saudzējot vidi. Svarīgākais pēc skolēnu domām bija atteikties no celofāna maisiņiem, pagatavojot tos pašiem no papīra, pirkt preces lielākos iepakojumos, kas mazinās piesārņojumu, jo tiks izmantotas ilgstoši un varēs izmantot preču iepakojumus otrreizēji, mazinot atkritumus un rast to praktisko pielietojumu. Skolēni darba rezultātā uzņēma video, kurā atspoguļoja šos ieteikumus. Video filma tika augšupielādēta video tīmekļa vietnē:

<https://www.youtube.com/watch?v=InbhA6m8lFI>

Izaicinājuma rezultātā skolēni izprata nepieciešamību un vēlmi samazināt radīto atkritumu apjomu. Skolotājam bija iespējams apmeklēt Valsts izglītības satura centra organizētos izglītojošus kursus Izaicinājuma komandu pedagogiem.

Turpinājumā tika ieplānots izveidot dažādas vides spēles, kuras novadīt 7.klašu skolēnu komandām bioloģijas stundās mācību gada noslēgumā. Skolēni atlasīja nepieciešamos materiālus par bioloģiskām tēmām, kuras ir apguvuši 7.klasē, veidoja spēles laukumus, patstāvīgi izdomāja spēļu noteikumus, gatavoja krustvārdu mīklas. Tika plānoti pasākuma vadīšanas organizatoriskie jautājumi.

Skolēni labprāt darbojās grupā, prata sadalīt pienākumus, uz klausīt citu viedokli, pieņemt lēmumu, darboties praktiski.

Diemžēl attālinātā mācīšanās nedeva iespēju līdz galam paveikt sagatavošanas darbus un novadīt ieplānotās aktivitātes. Netika realizētas vairākas ieplānotās tēmas āra nodarbībām apkārtējās vides pētīšanā.

Bioloģijas skolotāja: Diāna Kiseļova

Pedagoga palīgs

SAM projekta ietvaros uzmanība tika pievērsta skolēnu lasītprasmei, klausīšanās prasmei, pareizrakstībai, rēķinātprasmei. Lai attīstītu lasīšanu, skolēni lasīja individuāli, strādāja pāri – lasīja secīgi, lai saprastu, kur ir teikuma robežas. Viens skolēns lasa, otrs klausās, mēģina pastāstīt dzirdēto, tad mainās vietām. Skolēni no zilbēm veidoja vārdus, stāstīja to nozīmi, iesaistīja teikumus. No gariem vārdiem, piem., SNIIEG PULKSTENĪTIS, mēģināja izveidot jaunus vārdus. Bieži vien tika izmantoti arī attēli - bērni mēģināja pastāstīt par attēlā redzamo, izdomāt teikumus, uzrakstīt tos. Klausīšanās prasmes attīstīšanā tika izmantoti interneta resursi – pasakas, dziesmas, multfilmas, dažādas skaņas, piem., putnu dziesmas, āmura kludzināšana, vilciena taure utt. Skolēnu uzdevums – pastāstīt, iesaistīt vārdus teikumos, aizpildīt tabulu, atbildēt uz jautājumiem, pabeigt iesāktos teikumus. Lai attīstītu rēķinātprasmi, skolēniem tika piedāvātas matemātiskās spēles, domino kauliņi, loto, krustvārdu mīklas. Skolēni labprāt iesaistījās šāda veida aktivitātēs, jo neuztvēra tās kā mācības, bet rotaļas. Turpmākajā darbā liela uzmanība jāvelta stāstītprasmei.

Sākumskolas skolotāja: Ilze Tukiša

Projekta ietvaros 2. semestrī tika novadītas 10 nodarbības, kuru laikā sniedzu atbalstu skolēniem, kuriem ir grūtības latviešu valodas apguvē. Skolēniem tika pilnveidotas klausīšanās, lasīšanas, stāstīšanas un rakstīšanas prasmes.

Nodarbībās skolēni:

- Lasīja tekstus, atbildēja uz jautājumiem par tekstu, veidoja jautājumus paši un savstarpēji uzdeva tos viens otram;
- Par lasīto tekstu veidoja plānu, nosakot teksta daļas;
- Mācījās, kā noteikt svarīgāko tekstā un veidot secīgu stāstījumu;

- Izdomāja stāstījumu pēc dotajiem sižetiskajiem attēliem, izmantojot dotos balstvārdus;
- Klausījās tekstu fragmentus un rakstīja dzirdēto (atstāstījums);
- Rakstīja diktātus;
- Mācījās izlabot kļūdaini uzrakstītus tekstus.

Sākumskolas skolotāja: Rita Vaišļa

Projekta ietvaros 2.semestrī turpināju strādāt ar izglītojamajiem, kuriem ir grūtības latviešu valodā.

Nodarbību laikā tika strādāts ar dažādām valodas jomām: lasīšana, rakstīšana, klausīšanās, valodas lietojums, runāšana.

Strādājot ar tekstu, lielu vērību pievērsu mazāk dzirdētu un nepazīstamu vārdu pareizrūnai, vārdu skaidrojumam, dažādu jautājumu veidošanai par tekstu.

Skolēniem lasīju priekšā dažādus tekstus, piedāvāju klausīties audio pasakas. Pēc klausīšanās kopīgi tika pārrunāts dzirdētais, izrunāts teksta saturs, veidoti jautājumi.

Tika strādāts ar sižetiskiem attēliem. Skolēni pēc tiem mācījās nosaukt vārdus par noteiktu tematu, veidot teikumus, īsus stāstiņus. Sižetiskie attēli rosina domāt, tēlaini izteikties, veidot dažādus teikumus pēc izteikuma mērķa.

Spēlējot galda spēles „*Alias. Junioriem. Vārdu un attēlu minēšanas spēle*” un „*Scrabble. Vārdu darināšanas spēle*”, skolēni attīstīja savas runas prasmes, mācījās skaidri, citiem saprotami izteikt savas domas, veidot pareizus vārdus latviešu valodā.

Sākumskolas skolotāja: Aina Murāne

Kā pedagoga palīgi Dagdas vidusskolas sākumskolā strādājam otro gadu. Pa šo laiku mēs centāties sniegt savu palīdzību tiem sākumskolas skolēniem, kuriem tā bija nepieciešama.

Kā zināms, pedagoga palīgs ir izglītības iestādes darbinieks, kurš veic individuālo darbu ar izglītojamajiem, lai izskaidrotu nesaprotamo mācību saturu, radītu viņos motivāciju mācīties un attīstīt sadarbību un komunikācijas prasmes. Tas sniedz individuālo atbalstu ikkatram skolēnam, pielāgojoties viņa spējām un vajadzībām. Mācību gada laikā pedagoga palīgs sniedz atbalstu skolēnam galvenokārt mācību prasmju apguvē, bet pēc nepieciešamības arī sadzīves prasmju apguvē.

Kā pedagoga palīgi mēs apmeklējām mācību stundas sākumskolas klasēs. Īpašu uzmanību veltījām tiem skolēniem, kuriem bija grūtības, apgūstot kādu no mācību priekšmetiem. Individuāli strādājām ar skolēniem, atbalstot, palīdzot un motivējot viņus darbībai. Mūsuprāt, mācību stundas kopā ar pedagoga palīgiem paaugstināja darba ražīgumu skolotājiem, jo nebija atsevišķi jāskaidro mācību vielu tiem skolēniem, kuri to nesaprata, to centāties darīt mēs.

Kad beidzās mācību stundas, kopā ar sākumskolas skolēniem pildījām mājasdarbus, palīdzot sagatavoties nākamajai mācību dienai. Ar katru centāties strādāt individuāli, jo skolēni ir dažādi. Kādam vajag uzmanīgāk ieklausīties, kādam paskaidrot vēlreiz, kādam citam – pārlasīt un apdomāt.

2019./2020. mācību gada otrajā semestrī mums bija iespēja strādāt ar dažiem 1. klases skolēniem, kuriem nepadevās lasīšana un rakstīšana vai arī matemātikas piemēru un teksta uzdevumus risināšana. Kā pedagoga palīgi mēs palīdzējām apgūt mācību vielu ne tikai mācību stundas laikā, bet arī starpbrīžos un pēc mācību stundām. Latviešu valodas un matemātikas prasmju labākai apguvei izmantojām dažādus metodiskus paņēmienus. Lai papildinātu vārdu krājumu, attīstītu valodu un matemātiskās prasmes, izmantojām lomu spēles, dialogus, vērojām apkārtējo dabu (kokus, dzīvniekus, augļus, dārzeņus u.t.t.). Palīdzējām, skaidrojot nesaprotamos vārdus, jo dažiem bērniem latviešu valoda tiek apgūta un pilnveidota tikai skolā . Mēs centāmies, lai šie skolēni spētu būt līdzvērtīgi ar saviem klases biedriem.

Diemžēl šogad kā pedagoga palīgi varējām strādāt līdz ārkārtas situācijas izsludināšanai, tāpēc uzskatām, ka līdz galam uzstādītos mērķus nevarējām izpildīt, jo nebija iespējas turpināt iesākto darbu ar skolēniem klātienē. Strādājot kā pedagoga palīgi, mēs ieguvām pozitīvu pieredzi, attīstījām savas komunikācijas prasmes un centāmies būt izpalīdzīgi. Savā darbā centāmies pēc iespējas tuvāk un labāk iepazīt savus skolēnus, jo tas palīdzēja sasniegt labākus rezultātus mūsu kopīgā darbā. Mūsuprāt, komandas darbs kopā ar pedagogiem palīdz nākotnē sasniegt tikai pozitīvus rezultātus.

Pedagoga palīgi: Ilona Antonova un Elvīrs Savko

"Prāta un sporta spēļu nodarbības"

2.semestris sākās cerīgi. Ar Dagdas novada IKSN atbalstu tikām pie vairākiem jauniem šaha un dambretes spēļu komplektiem.

Nodarbības turpināja apmeklēt skolēni no Dagdas vidusskolas sākumskolas un pamatskolas klasēm. Patīkami, ka iesaistījās arī meitenes. Tika pilnveidotas dambretes un šaha spēlēšanas stratēģijas, izspēles.

Pieaugot interesei par attīstošajām spēlēm, pēc skolēnu iniciatīvas, spēļu komplekti tika iegādāti viņu ģimenēs. Bērni ar šahu un dambreti aizrāva savas ģimenes locekļus!

Pavasārī tika plānots piedalīties šaha sacensībās ar cita novada spēlētājiem. Diemžēl *Covid 19* dēļ tas nenotika.

Dalībnieki nodarbības apmeklēja ar aizrautību, labprāt. Dalījās savā pieredzē un viltībās. Galda spēles ir noderīgs, prātu attīstošs nodarbību veids, kas ļauj atrauties no digitālajām iekārtām un pavadīt laiku vienaudžu lokā klātienē!

Skolotājs: Aigars Vigulis

2.semestrī turpinājām mācīties spēlēt galda tenisu, apgūt un pilnveidot dažādas spēles stratēģijas. Skolēni ar interesi gatavojās sacensībām galda tenisā. Tie, kam spēle padevās labāk, mācīja citus, rīkoja savstarpējas izspēles vairākās kārtās. Tika izmēģinātas gan vienspēles, gan dubultspēles, panākot vēl lielāku aizrautību un cīņassparu.

Maijā, Pasaules galda tenisa dienā bija ielānotas dažādas aktivitātes, bet *Covid 19* dēļ šogad tās nenotika.

Sporta skolotājs: Harolds Kavinskis